

**Predikan av Solveig Högberg - Nionde söndagen efter Trefaldighet,
2024-07-28 i Norrmalmskyrkan**

Goda förvaltare

1 Mos 1:24-2:3

1 Petr 4:7-11

Matt 25:14-30

När jag förberedde den här predikan med söndagens tema ”Goda förvaltare” så tyckte jag att det passade att sammanfatta budskapet med två ord: vaksamhet och verksamhet. Men ju mer jag funderade över det desto mer obekvämt kändes det. Jag såg det moraliserande pekfingret framför mig. ”Var på din vakt, gör rätt saker, var vaksam, var verksam, missa inte möjligheterna!”

När tankarna hade gått runt några varv stannade jag istället inför två andra ord som också kan sammanfatta den här söndagens budskap: ansvar och nåd. Då byttes, i alla fall hos mig, pekfingret ut mot den öppna välkomnande famnen. ”Du får vara med”. Det stämmer ju också med episteltexten (från 1 Pet 1:10) där Petrus uppmanar oss att vi ska tjäna varandra, var och en med den nådegåva han eller hon har fått, som goda förvaltare av Guds nåd i dess många former.

Även om det också är en uppmaning är det mer av ett generöst erbjudande. Vi får vara med; med det vi har fått, med det vi är.

Liknelsen, om hur en godsägare skulle resa bort och därför uppmanade tjänarna att förvalta hans kapital medan han var borta, berättar Jesus som ett svar på frågor som han har fått från lärjungarna. De hade undrat över hur det skulle gå till när han en gång skulle komma tillbaka och hur det skulle bli när tiden är slut.

Det börjar närma sig slutet för Jesu jordiska verksamhet. Han vet det och lärjungarna börjar ana det.

Nu är Jesus ensam med lärjungarna och de sitter på Olivberget och samtalar med varandra.

Som ett svar på lärjungarnas frågor om slutet och det som ska komma därefter ger Jesus dem tre liknelser.

Den första handlar om en ond och en god tjänare och budskapet är att det gäller vara sysselsatt med uppdraget, att vara brinnande och vara en trogen förvaltare.

Den andra liknelsen handlar om fem visa och fem dåraktiga brudt rnor – där är budskapet att det gäller att hålla sig vaken i väntan på att Jesus ska komma tillbaka.

Den tredje liknelsen  r den vi har hört l sas och som handlar om gott och dåligt förvaltarskap.

När vi g r liknelsen personlig och låter oss dras in i berättelsen så är en av poängerna att vi ska *förvalta* de gåvor vi har fått medan vi väntar på Jesu  terkomst.

En annan poäng  r att det  r *gåvor*, något som vi har fått gratis, av n d – n dens gåvor!

Tillbaka till liknelsen:

Det  r inte helt lätt att förstå vilket ansvar det  r som godsägaren har  verl tit till tjänarna.

Visst kan det säkert vara förvånande för oss att han blev så vred över att den siste tjänaren inte hade gjort något vettigt av de pengar han fick – det var ju *bara* en talent.

Så använder vi ibland den delen av liknelsen och förklarar att oavsett hur lite vi fått så är det värdefullt och ska förvaltas på rätt sätt.

Det är ju riktigt, men har vi funderat över hur mycket det där *lilla* som tjänaren fick var v rt. Eller hur mycket det som vi har fått  r v rt, när vi säger ”ja, ja, men det jag har och kan  r inte så viktigt, är inte så mycket”.

Nu var det faktiskt inte så lite de fått att förvalta – det kan låta som om det var en enkrona eller en hundralapp men det handlade snarare om miljonbelopp.

En liten faktaruta:

På Gamla testamentets tid var en talent en viktenhet på omkring 30 kilo. På Jesus tid hade en talent  cks  blivit en valutaenhet.

En silvertalent var v rd sextusen denarer.

En denar var en arbetares dagsl n, så en talent motsvarade ungefär 20  rsl ner. Det var det som den siste tjänaren fick att förvalta.

Om vi försöker räkna om det med en svensk medelinkomst kan det röra sig om fem-sex miljoner svenska kronor (efter skatt)!

Vi behöver inte räkna och kolla om jag har rätt, men vi f rst r att det var mycket som de fick att förvalta.

Vi kan konstatera att tjänaren som ”bara” fick en talen att förvalta fick en enormt stor summa, ett miljonbelopp.

Alla tre tjänarna var alltså satta att förvalta miljontals kronor. Och med de stora summorna kan vi väl konstatera att de skulle ha alla möjligheter att lyckas.

Slut på faktarutan.

Nu får vi förflytta oss från fakta som vi kan bevara i huvudet till hjärtat och känsla och till vår egen reaktion på denna liknelse.

Jag tänker att vi i vår känsla kan reagera på minst två olika sätt:

- Vi kan skjuta liknelsen ifrån oss och tycka att denna liknelse verkligen inte kan gälla mig. Sådana orimligt stora gåvor att förvalta har jag inte fått.

Eller så kan vi vända på det och tänka:

- Tänk att det lilla som jag tycker att jag har är värt så oändligt mycket.

Om vi tycker att så orimligt mycket att förvalta har vi inte fått, vill jag påstå, efter vad jag kan läsa i Bibeln, att Guds nåd som vi har fått att förvalta, i alla dess former (som Petrus uttryckte det), är värd så mycket. Vi har fått orimligt stora gåvor.

När vi tycker att vi inte har fått så mycket kan det bero på flera olika saker. Dels kan det handla om att vi har så lätt att jämföra oss med andra och då är det lätt att se sig själv som en förlorare.

Dels kan det handla om att de gåvor vi ändå kan erkänna att vi har fått är så naturliga och självklara för oss att vi inte tycker det är särskilt märkvärdigt det vi är och gör.

I Guds ögon finns inte stor, större, störst, mycket, mer eller mest. Inför honom är vi alla lika. Gud jämför inte, inte heller värderar han.

Han gjorde det inte med tjänarna. De hade fått olika mycket att förvalta. Det viktiga var inte summan utan troheten i det ansvar som godsherren lagt i deras händer.

Lärjungarna bar på mycket oro inför framtiden. De undrade hur det skulle bli och en gång undrade också vid ett tillfälle vem som var den störste. Då föll de också i den här fällan att jämföra sig med varandra. De hade inte fattat poängen med att vara människa, de hade inte förstått att det innebär en rikedom att vara olika.

Med våra olikheter, olika gåvor och förmågor behöver vi varandra, vi kompletterar varandra.

Gåvorna är säkert olika men värderas ändå lika eftersom det är vårt förhållningssätt till det vi fått som det handlar om.

När vi upptäcker våra gåvor och låter dem komma till uttryck så kommer vi till vår rätt och kan bli till välsignelse för någon annan. Om vi gömmer undan gåvorna, om vi inte tycker de är något värda i jämförelse med andras så förminskar vi oss själva men undanhåller också andra den välsignelse som vi skulle kunna vara till.

Dessutom förminskar vi givarens förtroende för oss.

Att våra gåvor och förmågor, medfödda eller förvärvade, kan kallas nådens gåvor innebär att det är något vi fått gratis, nåd – gratia – gratis. Det är inget vi behöver kämpa oss fram till, de finns där för att upptäckas och användas. Det handlar om att öppna den gåva vi redan fått.

”Ni blir inte stora för att ni breder ut er, utan för att ni ger plats åt Gud i era liv” säger Jesus. (Luk 9:46-48)

Metodistpastor David Sandberg har formulerat ett gott förhållningssätt med orden ”Se vad du redan har, bli vad du redan är”.

Och metodistpastorn Arne Widegård har satt tummen precis på vad det handlar om i en psalm:

Du har ett liv som är dig givet,
en gåva som är endast din.
Och detta är det enda livet,
ty sedan bryter natten in.

De ord och tankar du gestaltar
och alla gärningar du gör
är gåvan som du nu förvaltar
och en gång måste svara för

Du har ett liv med möjligheter,
som du väl anade ibland.
Nu väntar nya verkligheter
om Gud berör dig med sin hand. (696)

Jag började med att säga att min tanke hade vänts från det som jag upplevde som ett pekfinger, när vaksamhet och verksamhet mer riskerar bli en plikt, ett nödvändigt måste, till den öppna famnen där förvaltarskapet handlar om förtroendet att vara älskad och därmed förtroendet att sköta det som egentligen tillhör någon annan, men som jag har fått ansvar för.

När Gud lägger en uppgift i våra händer är det ren nå att få utföra den med Gud, vår Fader, vid vår sida. Det är själva belöningen

I liknelsen var det inte bara pengarna som var jordägarens, han som skulle resa bort. Även tjänarna var hans.

Vi får tillhöra Gud. Så får vi i den känslan, upplevelsen, erfarenheten med glädje för förtroendet ta emot de gåvor vi fått och förvalta dem på det sätt vi har kapacitet för.

Det är att ta både ansvaret och nåden på allvar.

Det handlar om att ha rätt perspektiv och det ska vi sjunga om i psalm 61.

Gåvorna, tjänsterna, medarbetarna är många men centrum är Jesus.

Med ögonen fästa på honom får vi tillsammans vara goda förvaltare av det som han har anförtrott sina barn.